

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра Безпека праці та навколишнього середовища
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна відповідальність
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 26 Цивільна безпека
(шифр і назва)

спеціальність 263 Цивільна безпека
(шифр і назва)

освітня програма Охорона праці
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни професійна підготовка, обов'язкова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна
(денна / заочна/дистанційна)

Харків – 2023 рік

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни Соціальна відповідальність
(назва дисципліни)

Розробники:

Доцент кафедри БП та НС, к.т.н., доцент
(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Наталія БУКАТЕНКО
(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри

Безпека праці та навколишнього середовища

(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

Протокол від «__30__» _____ серпня _____ 2023_ року № __1__

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ

(ініціали та прізвище)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Шифр та назва освітньої програми _____ Охорона праці,
спеціальність 263 – Цивільна безпека, галузь знань 26 – Цивільна безпека

Кафедра «Безпека праці та навколишнього середовища»
(назва кафедри на якій викладається дисципліна)

Гарант ОП Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ
(ПІБ)

(Підпис, дата)

Завідувач кафедрою Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ
(ПІБ)

(Підпис, дата)

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Дата засідання кафедри-розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Гарант освітньої програми

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності і відповідних професійних компетенцій.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (визначені стандартом вищої освіти спеціальності)

ЗК-1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-3. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (визначені стандартом вищої освіти спеціальності)

СК-3. Здатність до проведення техніко-економічного аналізу, оцінювання ризиків, комплексного обґрунтування проектів, планів, рішень, їх реалізації у сфері цивільної безпеки.

СК-4. Здатність до застосування інноваційних підходів, сучасних методів, спрямованих на регулювання техногенної та виробничої безпеки.

СК-5. Здатність до створення і реалізації інноваційних продуктів і заходів у сфері професійної діяльності.

СК-6. Здатність застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у сфері професійної діяльності.

Результати навчання за спеціальністю (визначені стандартом вищої освіти спеціальності)

РН-2. Ефективно управляти складними робочими процесами у сфері цивільної безпеки, у тому числі непередбачуваними та такими, що потребують нових стратегічних підходів; об'єктивно оцінювати результати діяльності персоналу та колективу.

РН-3. Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання теоретичних та/або практичних задач і проблем у сфері цивільної безпеки.

РН-4. Розробляти і реалізовувати соціально-значущі проекти у сфері цивільної безпеки та дотичні до неї міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, технічних та правових аспектів.

РН-11. Розв'язувати проблеми у нових або незнайомих ситуаціях за наявності неповної або обмеженої інформації, оцінювати ризики, здійснювати відповідні дослідження.

РН-13. Оцінювати відповідність правових, організаційних, технічних заходів по забезпеченню техногенної безпеки та безпеки праці вимогам законодавства під час професійної діяльності.

РН-14. Здійснювати прогнозування, оцінку ризику під час професійної

діяльності та можливості відповідних підрозділів щодо реагування на надзвичайні ситуації та події.

PH-16. Приймати ефективні рішення у складних непередбачуваних умовах, визначати цілі та завдання, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ресурси.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Інтелектуальна власність	Основи наукових досліджень
Техногенна та екологічна безпека в умовах виробничо-господарської діяльності	Устаткування та проектування інженерних систем по забезпеченню професійної та промислової безпеки
Безпека праці та професійної діяльності	Ризик менеджмент використання обладнання та технологій

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг			За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання студентів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль		
	Всього (годин) / кредитів ECTS	З них		Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари			Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік	Екзамен
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	120/4	48	72	32	-	16	РЕ	1	+	-	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає 40,00 (%):

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1	2	3	4	5
1	Л	4	Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку. Класична сутність соціальної відповідальності. Види та мета соціальної відповідальності. Соціальна відповідальність підприємства. Ризики корупційних дій. Концепція сталого розвитку.	1-5
2	ПЗ	2	Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	1-5
3	СР	8	Принципи соціальної відповідальності підприємництва. Переваги морально-етичної соціальної відповідальності підприємництва.	6-10
4	Л	4	Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства. Соціальна відповідальність етично-моральної людини. Економічна етика (морально-етична економіка) як нормативна теорія господарства.	1-5
5	ПЗ	2	Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства.	1-5
6	СР	8	Відповідальне (морально-етичне) споживання. Культура споживання та її вплив на розвиток соціальної відповідальності	1-10
7	Л	4	Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю. Історія розвитку, сутність та визначення корпоративної соціальної відповідальності. Типи корпоративної соціальної відповідальності. Роль корпоративної соціальної відповідальності в суспільстві.	1-5
8	ПЗ	2	Органи управління соціальною відповідальністю підприємництва	1-10
9	СР	8	Концепція управління трудовим колективом на засадах соціальної відповідальності. Документальне забезпечення соціальної відповідальності господарювання на підприємстві. Політика щодо заробітної плати, бонусів і винагород керівництва. Управління корпоративною соціальною відповідальністю за міжнародним стандартом.	1-10
10	Л	4	Тема 4. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності. Стратегічні підходи до розвитку навичок і підвищення	1-10

1	2	3	4	5
			кваліфікації персоналу та груп впливу. Навчально-освітні напрямки корпоративної соціальної відповідальності. Активність українських компаній в освітніх та просвітницьких програмах.	
11	ПЗ	2	Навчальний курс-тренінг «Стратегія і тактика корпоративної соціальної відповідальності вашої компанії»	1-5
12	СР	8	Міжнародні стандарти SA 8000 «Соціальна відповідальність» і ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності»	13-15
13	Л	4	Тема 5. Формування відносин господарювання із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності. Сутність та складові зовнішньої соціальної відповідальності господарювання. Формування складової корпоративної соціальної відповідальності у відносинах з споживачами.	1-5
14	СР	8	Міжнародні ініціативи та законодавство України у сфері захисту прав споживачів. Принципи добросовісної конкуренції. Експорт продукції. Соціально відповідальні відносини господарювання з територіальними громадами.	1-10
15	Л	4	Тема 6. Екологічна компонента соціальної відповідальності. Сутність екологічної відповідальності. Екологічні принципи. Фактори, що стимулюють екологічну відповідальність.	1-10
16	ПЗ	2	Природоохоронні завдання	1-5
17	СР	8	Переваги застосування бізнес-стратегій на розвиток екологічної відповідальності та сталості. Вплив екологічних показників на фінансові показники компанії.	13-15
18	Л	4	Тема 7. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності. Поняття та сутність соціального партнерства. Завдання соціального партнерства. Принципи соціального партнерства.	1-5
19	ПЗ	2	Нормативно-правові та організаційні проблеми становлення системи соціального партнерства в Україні.	1-10
20	СР	8	Система індикаторів розвитку соціального партнерства в Україні.	1-5
21	Л	4	Тема 8. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності. Показники оцінки соціальної відповідальності господарювання. Техніко-економічне обґрунтування корпоративної соціальної відповідальності.	1-5
22	ПЗ	2	Соціальний звіт, аудит та звітність	1-5
23	СР	8	Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності.	13-15
23	СР	8	Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні. Здійснення соціальної відповідальності господарювання в Україні. Розвиток корпоративної соціальної відповідальності в Україні. Стратегія соціальної відповідальності. Стратегія розвитку бізнесу. Сутність типів та напрямів	1-10

1	2	3	стратегічних програм соціальної відповідальності	5
			4	
			господарювання.	
24	ПЗ	2	Міжнародний стандарт із соціальної відповідальності ISO-26000. Глобальний Договір ООН в Україні	13-15
Разом (годин)		120		

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	10
2	Підготовка до практичних занять	16
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	36
4	Виконання індивідуального завдання: РЕ	10
5	Інші види самостійної роботи	-
	Разом	72

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

_____ реферат _____
(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Назва індивідуального завдання та (або) його розділів	Терміни виконання (на якому тижні)
1	Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності	8

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

(надається опис методів навчання)

Методи навчання утворюють підсистему педагогічної технології і мають досить складну будову. Вони не можуть аналізуватися ізольовано і перебувають у взаємозв'язку з іншими компонентами методичної системи (цілями, змістом, формами, засобами навчання).

Найчастіше методи навчання класифікують за такими ознаками: а) джерелом отримання повідомлень (словесні, наочні, практичні); б) логікою організації процесу навчання (індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні, традиційні); в) рівнем самостійно-пізнавальної діяльності та креативності студентів (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемно-пошукові, частково пошукові, евристичні (дослідницькі)).

При вивченні дисципліни за джерелом отримання повідомлень використовується словесний метод навчання у вигляді лекції; наочний метод шляхом ілюстрування (малюнки, схеми) та демонстрування (технічні прилади, установки); практичні роботи відображають практичний метод. За логікою організації процесу навчання застосовується індуктивний метод та за рівнем самостійно-пізнавальної діяльності та креативності студентів пояснювально-ілюстративний метод.

При пояснювально-ілюстративному методі, студенти, що навчаються одержують знання на лекції, з учбової або методичної літератури в "готовому" вигляді. Сприймаючи і осмислюючи факти, оцінки, висновки, студенти залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення. У вузі даний метод знаходить найширше застосування для передачі великого масиву інформації. Це дозволяє студентам застосовувати усі форми освоєння матеріалу, що підвищує ефективність роботи у аудиторії.

Під час вивчення дисципліни «Соціальна відповідальність» використовуються такі методи навчання: читання лекцій, співбесіда, пояснення, інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій, проведення ігрових занять, практична робота, ситуаційні вправи.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

(надається опис методів контролю)

Під час вивчення дисципліни «Соціальна відповідальність» поточний контроль реалізується у формі опитування на лекціях, виступів на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань, проведення контрольних робіт, ректорських контрольних робіт тощо.

Контроль складової робочої програми, яка освоюється під час самостійної роботи студента, проводиться: - з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів, тестування за змістовними модулями (на 8 тижні); - з практичних, індивідуальних занять – за допомогою перевірки виконаних завдань, реферату за обраною темою.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку (з оцінкою) відповідно до навчального плану в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом.

Семестровий контроль може проводитися в письмовій формі за контрольними завданнями. Можливе поєднання різних форм контролю.

Результати поточного контролю (поточна успішність) можуть враховуватись як допоміжна інформація для виставлення оцінки з даної дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1. – Розподіл балів для оцінювання успішності студента для заліку

Практичні заняття	Контрольні роботи	Індивідуальні завдання	Залік	Сума
20	30	10	40	100

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Рейтингова Оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90-100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> - Глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах; - вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - вміння проводити теоретичні розрахунки; - відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні; - вміння вирішувати складні практичні задачі. 	Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82-89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений модулем; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати складні практичні задачі. 	Відповіді на запитання містять певні неточності;
75-81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити 	- невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних

			теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати практичні задачі.	задач.
64-74	Д	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування ; - вміння вирішувати прості практичні задачі.	Невміння давати аргументовані відповіді на запитання; - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки ; - невміння вирішувати складні практичні задачі.
60-63	Е	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі.	Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35-59	ФХ (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	Додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом.	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі.
1-34	Ф (потрібне повторне вивчення)	Незадовільно	-	- Повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - незнання основних фундаментальних положень ; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1	Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с. https://ied.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/10/Socialna-vidpovidalnist.pdf
2	Конспект лекцій з дисципліни — Соціальна відповідальність /Уклад. І.А. Юр'єва. – Х.: НТУ —ХПІ, 2016. – 118 с. https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/e9a48ee2-0599-4a4a-80a9-877593c169fa/content
3	Дерій В. А. Методичні вказівки та практичні завдання для виконання комплексного практичного індивідуального завдання з дисципліни "Соціальна відповідальність" для студентів спеціальності 8.030509 "Облік і аудит" / В. А. Дерій, М. В. Дерій. - Тернопіль: ТНЕУ, 2015. - 27 с. http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/19413
4	Методичні вказівки до практичної роботи «Соціальна відповідальність державного підприємства "Харківський машинобудівний завод «ФЕД»" з дисципліни «Соціальна відповідальність» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» денної та заочної форм навчання / Уклад. Букатенко Н.О.- Х.: НТУ «ХПІ», 2022. - 16 с. http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/61849
5	Єршова, Н., Букатенко, Н. Соціальна відповідальність: практичні аспекти та роль в антикризовому управлінні діяльністю підприємства // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки), (1), (2023), С. 33–39. https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.1.33 http://es.khpi.edu.ua/issue/view/16408
6	Конституція України. Документ 254к/96-ВР, чинний, поточна редакція — Редакція від 01.01.2020, підстава - 27-IX
7	Кодекс законів про працю України. Документ 322-08, чинний, поточна редакція — Редакція від 27.01.2023, підстава - 2839-IX
8	Закон України «Про зайнятість населення» Документ 5067-VI, чинний, поточна редакція — Редакція від 29.04.2023, підстава - 2622-IX
9	Закон України «Про колективні договори і угоди» Документ 3356-XII, чинний, поточна редакція — Редакція від 11.12.2022, підстава - 2759-IX
10	Закон України «Про професійні спілки України, їх права та гарантії діяльності» Документ 1045-XIV, чинний, поточна редакція — Редакція від 31.03.2023, підстава - 2849-IX

Допоміжна література

11	Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» Документ 1058-IV, чинний, поточна редакція — Редакція від 15.04.2023, підстава - 2981-IX
12	Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» Документ 1533-III, чинний, поточна редакція — Редакція від 31.03.2023, підстава - 2849-IX
13	«Круглий стіл в КО» (Caux Round Table) www.cauxroundtable.org
14	Офіційний сайт Секретаріату мережі Глобального договору в Україні: www.globalcompact.org.ua
15	Account Ability The Institute of Social and Ethical Accountability www.accountability21.net